

In de leeuwenkuil – Daniël 6

Psalm 34 : 1, 5, 11

Psalm 65 : 3

Psalm 91 : 1, 5

Psalm 42 : 5, 7

Psalm 138 : 2, 3

‘Toen Daniël te weten kwam dat dit bevelschrift ondertekend was, ging hij zijn huis binnen. Nu had hij in zijn bovenvertrek open vensters in de richting van Jeruzalem. Op drie tijdstippen per dag ging hij op zijn knieën, bad hij en dankte hij voor het aangezicht van zijn God, precies zoals hij voordien gedaan had’. Daniël 6:11

Gemeente,

Daniël in de leeuwenkuil, dat is een van de meest bekende verhalen uit de Bijbel. Een hoofdstuk dat bij velen bekend is. We zien de platen uit de kinderbijbel van vroeger voor ons. Het is ook het laatste historische hoofdstuk van Daniël. Vanaf Daniël 7 begint het profetische gedeelte van het boek, dat zijn misschien wel de meest onbekende hoofdstukken uit de Bijbel. Inmiddels is Daniël op oudere leeftijd gekomen. Koningen komen en gaan. We zien steeds wisselingen van de macht in het boek Daniël. Een ding is duidelijk, dat God de Allerhoogste het koningschap geeft aan wie Hij wil. Hij stelt koningen aan en zet koningen af. Maar tegelijk zien we ook de menselijke kant zo duidelijk. Na de ondergang van het Babylonische rijk zijn de Meden en de Perzen gekomen. Nu komt Darius, de Meder aan de macht. We weten niet veel over hem. Deze Darius was mogelijk een generaal van koning Kores. Hij maakt als koning een goede start. Hij stelt honderdtwintig stadhouders aan over het koninkrijk. Deze stadhouders zijn provinciale bestuurders die verantwoordelijk zijn voor de veiligheid en voor het innen van belasting. Boven deze stadhouders staan drie rijksbestuurders, waarvan Daniël er een is. Zij moeten er op toezien dat de dingen eerlijk verlopen.

Maar direct ontstaat er strijd om de macht. De medebestuurders zien in Daniël een concurrent. De koning overweegt om Daniël minister-president te maken. En dat moeten ze voorkomen. Ze kunnen niet tegen hem op. Hij overtreft hen, omdat een uitzonderlijke geest in hem was. Ze willen van Daniël af, maar realiseren zich ook dat hun zaak niet sterk is. Dat ze geen enkele grond voor een aanklacht kunnen vinden tegen hem. Daniël, hij wordt Daniël de rechtvaardige genoemd. Een benaming die komt vanuit Ezechiël 14:20. Gerechtigheid, dat kenmerkt zijn levenshouding. Het is voor vriend en vijand duidelijk. Als we iets tegen Daniël willen vinden, zo zeggen ze, dan moet het met de wet van zijn God te maken hebben, want die wet staat voor hem boven alles. Maar verder kunnen we niets tegen hem vinden. Geen fouten, geen vergissingen, geen eigenbelang. Hij is ook niet om te kopen. We leren Daniël hier opnieuw kennen als een integer bestuurder. Niet iemand die spelletjes speelt of die woorden hanteert in zijn eigen belang. God is mijn Rechter, dat betekent zijn naam.

Daniël weet van Gods gerechtigheid. Hij leeft van Gods gerechtigheid. Zulke bestuurders zijn ook vandaag nodig. Misschien zijn er wel jongeren overwogen om bestuurskunde te gaan studeren. Wat kun je als christen veel betekenen in het openbaar bestuur, als wethouder of als burgemeester. Integer bestuur vanuit het geloof dat God in de hemel regeert. We zien

steeds dat Gods woord, Gods wet de leidraad van Daniël is. Nu krijgt hij opnieuw met tegenstand te maken. Er wordt een list bedacht. Er wordt een val opgezet. Het is de zoals de bestuurders concluderen. Geen grond voor een aanklacht. Niets te vinden, of het moet zijn in de wet van zijn God. Het geloof van Daniël brengt hem opnieuw in levensgevaar. We hoeven niet te zeggen het in onze tijd moeilijker is om te geloven dan vroeger. Soms wordt dat te gemakkelijk gezegd. Altijd is er aanvechting, bestrijding, vijandschap. De boze zet mensen op tegen Daniël. De boze probeert het werk van God, de invloed van Zijn Woord, weg te dringen. Er komt een unaniem verzoek aan de koning. 'Koning Darius, leef in eeuwigheid'. Mooie woorden om van iemand af te komen. We zien de tactiek van deze mensen. Vleierij en leugen. Dat zijn de middelen die worden gehanteerd. Precies de middelen die de duivel gebruikte in de hof van Eden. Hij vertelde Eva dat zij en Adam door ongehoorzaamheid aan God zouden zijn als God. Vleierij. Hij verzekerde Eva dat ze niet zou sterven als ze zouden eten van de verboden vrucht. Leugen. Zo is de tactiek van deze mensen om de koning te vleien.

Het verzoek is dat gedurende dertig dagen niemand in het rijk een verzoek mag richten aan welke god of mens ook, dan alleen aan de koning. Geen enkele godsdienst wordt uitgesloten of definitief verboden, maar deze bepaling wordt er aan toe gevoegd. Degene die zich niet aan het bevel houdt, die zal in de leeuwenkuil worden geworpen. De koning wordt dus een soort tussenpersoon. Daarover kwamen de bestuurders eensgezind bij de koning (vers 7). En dat woord eensgezind verwijst eigenlijk naar Psalm 2. Daar gaat het over volken die woeden tegen de HEERE en Zijn gezalfde. Dat is de achtergrond, de duistere machten, die tegen Gods rijk opkomen. Koning Darius hoort het verzoek. Hij ziet het als een politiek voorschrift, dat erop is gericht om eenheid te brengen binnen het rijk. Maar het is een aanval op het gebedsleven van Daniël. De koning ondertekent het verzoek. Hij wordt nu een soort tussenpersoon tussen de mensen en de goden. Het bevel wordt uitgevaardigd en het dreigement is overduidelijk. Het is een wet van Meden en Perzen die niet mag worden herroepen. In die tijd wil het niet zeggen dat een koning niet van gedachte kon veranderen. Hij kon altijd nog een tegenbevel uitvaardigen. Later is ook dat ook gebeurd in het boek Esther. Het laat wel zien dat de beslissingen van de koning in principe onveranderlijk zijn. Zo is koning Darius gevallen voor de vleierij en voor leugens.

We komen zien de reactie, de houding van Daniël. Vers 11 is onze kerntekst. Hij beseft heel goed wat er aan de hand is. We lezen niet dat hij in paniek raakt. De omstandigheden zijn veranderd, maar het geloof van Daniël is niet veranderd. Het is zijn vaste gewoonte om drie keer per dag tot God te bidden voor het open raam van het bovenvertrek van zijn huis. We lezen dat er open vensters zijn in de richting van Jeruzalem. Hij is al lang in ballingschap, maar hij is de stad en het land waaruit hij is weggevoerd niet vergeten. Hij is niet vergeten de belofte van God om Israël te herstellen en Jeruzalem te herbouwen. Zo gaat Daniël zijn huis binnen op die dag. Hij weet van het bevelschrift. Maar hij gaat zoals altijd naar het bovenvertrek, gaat op zijn knieën om te bidden en te danken voor het aangezicht van zijn God. Precies zoals hij voordien gedaan had. Het gebed van Daniël heeft dus een publiek karakter. Het is voor iedereen zichtbaar. Hij had een belangrijke publieke functie in het Perzische rijk. Het was onmogelijk om zijn persoonlijke toewijding van God verborgen te houden. Het is niet waarschijnlijk dat hij veel privacy heeft gehad. Drie keer per keer valt deze bestuurder, deze man Gods, op zijn knieën voor het aangezicht van zijn God. God is ook in Babel, dat zien we opnieuw. Ver van de verwoeste tempel. Het is geen verhindering om Hem te zoeken. Hij laat Zich vinden, ook hier. Bidden in de richting van Jeruzalem. De hemel gaat open, waar wij Hem

ook aanroepen. De gedachte is dat latere gebedstijden in de synagoge mede zijn gebaseerd op deze geschiedenis. Drie keer per dag. Vaste gebedstijden hebben wij als mensen nodig.

Nu had Daniël kunnen denken: waarom maak ik het niet gemakkelijker voor mijzelf? Kijk naar je positie, naar je privileges. Kijk naar je invloed. Je kunt toch ook je hart bidden, waarom blijf je het dan op deze manier doen? En bovendien, het is maar een tijd van dertig dagen. Dat is toch wel te overzien? Waarom kies je er niet voor om te bidden op een plaats waar anderen je niet kunnen zien? Zo zijn er allerlei redenen aan te voeren. In het volgende hoofdstuk, Daniël 7:25 en volgende, lezen we hoe de boze woorden tegen de Allerhoogste zal spreken, de heiligen van de Allerhoogste te gronde zal richten. Hij zal erop uit zijn om bepaalde tijden en de wet te veranderen, en zij zullen in zijn hand worden overgegeven voor een tijd, tijden en een halve tijd. Daarna zal het gerechtshof een zitting houden: men zal hem zijn heerschappij ontnemen, hem verdelen en volledig vernietigen. Dat is wat hier gebeurt. Het is een aanval van de boze op God en op Zijn koninkrijk.

Maar we zien op indrukwekkende wijze de kracht van het gebed. We moeten nooit ophouden met bidden. Het is ook vandaag de opzet van de boze om ons te laten ophouden met bidden. Je kunt soms teleurgesteld zijn in de houding van mensen. Maar als we stoppen met bidden, dan zit er wel iets fout. Als wij wat bidden betreft een snipperdag nemen. Of een week. Of een paar maanden. Daniël laat zich niet weerhouden om in gebed te gaan. Hij doorziet de boze opzet. Hij weet ook wat er op het spel staat. Maar toch gaat hij naar bidvertrek. Gemeente, hebben wij ook onze vaste tijden? Zijn er in ons leven ook open vensters? Wij kunnen onze situatie in de verste verte niet vergelijken met Daniël, maar hopelijk herkennen wij toch wel iets van zijn houding. Vaste tijden en ook zichtbaar voor anderen. Dat we naar de kerk kunnen gaan, heeft ook iets van dat publieke. Het is de openbare eredienst. Door naar de kerk te gaan leg je iets van een belijdenis af. Vaste tijden, dat is nog iets anders dan een vastgeroeste gewoonte. Daarom de vraag of er in jouw leven open vensters zijn of houden wij de luiken gesloten? Hebben wij als gemeente open vensters? Geloof achter de voordeur, dat is vandaag de heersende mening. Daarmee doen wij de HEERE tekort. En daarmee doen we ook onszelf tekort. Jezus leert ons ook dat wij altijd moeten bidden en niet vertragen. Hij heeft gebeden in de nacht van Zijn lijden. Zelfs aan het kruis op Golgotha bleef hij bidden. Daniël de rechtvaardige. Jezus de Rechtvaardige, maar Hij met een hoofdletter. Hij heeft geleden en gebeden als Plaatsvervanger. Hij heeft gebeden als onze Borg en Zaligmaker.

Er zijn spionnen uitgestuurd en zij zien dat Daniël consequent blijft bidden. 'Toen kwamen deze mannen eensgezind bij zijn huis en troffen Daniël aan, terwijl hij bad en smeekte om genade voor het aangezicht van zijn God'. Genade, dat is dat Daniël vraagt. Genade om de vijandschap te kunnen weerstaan. Genade om trouw te zijn, zelfs als de leeuwenkuil wacht. Genade, dat hebben wij mensen iedere dag nodig. Het is niet zo dat je dat stadium een keer achter je laat. Van genade alleen kun je leven. We zien het gebed van Daniël dat alles zijn plaats krijgt. Bidden, danken en smeken. De mannen zien hem smeken om genade. En juist op dit punt gaan ze hem aangeven bij de koning. Meteen kwamen zij naar voren. Ze wijzen de koning op het verbod dat is uitgegaan, aan de straf op overtreding, maar ook dat het een wet is van Meden en Perzen. Zo hebben ze het plan listig uitgedacht. Dan kan de koning niet meer terug, als hij hoort dat Daniël, een van de ballingen uit Juda het gebod heeft genegeerd en drie keer per dag in gebed gaat. De koning kan niet meer terug, hoe hij het zichzelf kwalijk neemt en probeert. Weer komen de mannen eensgezind bij de koning, en voeren de druk op.

De koning geeft tenslotte opdracht om Daniël in de leeuwenkuil te werpen. Hij zegt er wel bij: de God die u voortdurend vereert, Hij zal u verlossen. Wat een geloofsgetuigenis gaat ervan uit. Daniël vertrouwt op zijn God, hoe het ook zal gaan. Later in de Jakobusbrief staat: 'Weersta de duivel en hij zal van u vlieden'. Daniël ervaart de waarheid van deze woorden, lang voordat ze geschreven zijn. We kunnen ook denken aan wat Paulus later schrijft, dat niets ons zal kunnen scheiden van de liefde van God in Christus Jezus. Wat natuurlijk niet betekent dat we geloofsvervolging moeten onderschatten. Daniël brengt de nacht door bij de leeuwen. Hij is die nacht niet alleen, want de Engel van God is bij hem.

Voor koning Darius wordt het een lange, slapeloze nacht. Hij is diep bedroefd over deze gebeurtenis. Zo gaat de koning 's morgens vroeg naar de leeuwenkuil en zijn stem klinkt depressief: 'Daniël, dienaar van de levende God, heeft uw God, Die u voortdurend vereert, u van de leeuwen kunnen verlossen'. Ja God verlost. Inderdaad. Er klinkt antwoord uit de leeuwenkuil. 'O koning, leef in eeuwigheid'. Het is de wens dat God een lang leven geeft. De stem van Daniël en hij getuigt van Gods hulp, van Gods bewaring. 'Mijn God heeft Zijn engel gezonden en Hij heeft de muil van de leeuwen toegesloten. Ze hebben geen letsel toegebracht, omdat ik voor Hem niet schuldig ben bevonden'. Mensen kunnen hem vals beschuldigen, maar God is Rechter en Hij beslist. En dat betekent de naam Daniël: mijn God is Rechter. De waarheid wordt keer op keer bevestigd. Zo wordt hij uit de kuil naar boven getrokken. Hij staat daar ongedeerd. Er volgt een vergeldingsactie. Laat duidelijk zijn, de koning doet dat niet omdat het Woord van het God hem daartoe opdracht geeft. Het is een Perzisch gebruik, mensen worden geworpen in de val die ze zelf hebben opgezet. Het is aangrijpend dat ook hun vrouwen en kinderen daarin worden meegenomen. Een aangrijpende passage. Vooral is van belang te beseffen dat God het is Die Daniël heeft verlost uit de muil van de leeuwen. Een heidense koning wordt met de macht en het woord van God geconfronteerd. Hij is diep onder de indruk. Hij realiseert zich: deze God is de levende God. En dat komt in het nieuwe decreet van Darius te staan. Het wordt breed geadresseerd, aan alle volken, natiën en talen: 'Want Hij is de levende God en houdt voor eeuwig stand. Zijn koninkrijk gaat niet te gronde, en Zijn heerschappij duurt tot het einde'. Ja, Gods koninkrijk, daar ziet deze heidense koning iets van. Wij kunnen soms denken: wat is dat nu precies, het koninkrijk van God? We zien er zo weinig van in deze wereld. Zo kunnen we onze bedenkingen uiten. Maar Darius zegt het zonder twijfel, dat Zijn koninkrijk voor eeuwig stand houdt. Het overstijgt en overtreft aardse macht. Het relativeert de macht van aardse koningen.

Wonderlijk hoe koning Darius precies onder woorden brengt wat God doet. Hij verlost en redt. We zien dat in heel de Bijbel. Hij verlost Israël uit Egypte. Hij verlost de drie vrienden van Daniël uit de vurige oven en Daniël uit de leeuwenkuil. Hij verlost en redt. 'De HEERE verlost en spaart Zijn volk dat op Zijn hulp vertrouwt'. Daniël wordt hier verlost omdat God Zijn Engel heeft gezonden in de leeuwenkuil, die zorgt ervoor dat de roofdieren niets kunnen doen. Dan is ook hier de Engel van God een voorafschaduwing van de Zoon van God. God in menselijke gedaante, nu al onder het Oude Verbond. Straks komt God in eigen Zijn Zoon naar deze wereld. De Heere Jezus verlost en redt. Daarvoor is Hij naar de wereld gekomen. Om de machten van het kwaad te overwinnen. Hij is onze Verlosser en Redder. Dat betekent dat wij mensen verlossing nodig hebben. Beseffen wij dat? Verlossing van de zonde, van machten. Misschien nog het wel meest verlossing van onszelf. God doet tekenen en wonderen in de hemel en op de aarde. We weten niet of koning Darius zich heeft bekeerd tot deze God. De levende God Die het leven geeft aan doodschuldige zondaren. De Heilige Geest is Heere, ook

vandaag, en maakt zondaren levend. Bidden wij tot God, de God van het leven? We lezen dat het Daniël voorspoedig ging onder het koningschap van Darius en onder het koningschap Kores de Pers. Boven alles staat de levende God. Boven alles weten we dat Hij alleen voor eeuwig regeert. Het is zoals de Heere Jezus ons leert bidden: 'Van U is het koninkrijk, en de kracht, en de heerlijkheid, tot in eeuwigheid'.

Amen

Lage Vuursche, 13 oktober 2019